

Het College van Burgermeester en
Wethouders van alle gemeenten in Nederland

Nader beleid buitenspeelruimte

Datum Kenmerk
NIB 2005/ 217590

Geacht College,

In de afgelopen periode hebben mij berichten bereikt over kinderen die weinig of niet buiten spelen. Op verschillende plaatsen, waaronder in de Tweede Kamer, is dit thema bediscussieerd en een lid van die Kamer, Mw. Kant, heeft hiervoor zelfs een initiatiefwet ingediend. In die berichten en discussies is gewezen op het belang van buiten spelen en het beschikbaar zijn van voldoende buitenspeelruimte. Er is gewezen op relaties met overgewicht, de motorische en mentale ontwikkeling van het kind en met sociale veiligheid en integratie. Met deze beleidsbrief plaats ik deze discussies in een breder kader en roep ik u op om vanuit de ruimtelijke ordening een bijdrage te leveren aan het beschikbaar zijn van voldoende en goede buitenspeelruimte.

Buitenspeelruimte in relatie tot ruimtelijke ordening

Deze discussies plaats ik graag in het bredere verband van de zorg voor het kind en een goede ruimtelijke ordening.

Kinderen verdienen een plek in onze 'grotmensenwereld'. Voorbeelden van zaken die zij voor hun ontplooiing en gezondheid nodig hebben, zijn voldoende (ruimte voor) beweging en daarbij sociale veiligheid, verkeersveiligheid en een gezonde leefomgeving.

Een goede ruimtelijke ordening is een integrale ruimtelijke ordening en voorziet ook hierin. Het rijk heeft hierover in de Nota Ruimte een aantal hoofdlijnen aangegeven. De inrichting van de openbare ruimte is de verantwoordelijkheid van gemeenten omdat daar de kennis aanwezig is over de lokale behoeften, knelpunten en mogelijkheden.

Veel gemeenten geven al actief invulling aan een dergelijke integrale ruimtelijke ordening. Daar is ook aandacht voor de beschikbaarheid en kwaliteit van ruimte waar kinderen – maar ook volwassenen – veilig kunnen komen en verblijven. De openbare ruimte die als buitenspeelruimte kan worden benut, kan op verschillende manieren zijn ingericht. Natuurlijk met speeltoestellen, maar zeker ook als plein, parkje of trapveldje. Ook openbaar toegankelijke sportvelden, schoolpleinen en daartoe geschikte delen van oevers en natuurterreinen dienen als buitenspeelruimte. Dergelijke plekken vervullen tegelijk een kwaliteitsverhogend element voor de openbare ruimte en bieden ook voor volwassenen ontspannings- en bewegingsruimte en dragen door de ontmoetingsfunctie bij aan sociale cohesie en sociale veiligheid. Voorwaarde is wel dat deze plaatsen goed en veilig bereikbaar en bespeelbaar zijn. In verband met de bereikbaarheid is ook een gelijkmatige verdeling over de gemeente van belang, rekening houdend met de actieradius van de verschillende doelgroepen.

Hoewel veel gemeenten hier al actief invulling aan geven, is de buitenspeelruimte nog niet in iedere gemeente goed geregeld. Goede voorbeelden en knelpunten zijn te vinden in grote en in kleine

gemeenten. Deze beleidsbrief is gebaseerd op de decentralisatiegedachte en spreekt u aan op uw verantwoordelijkheid voor een integrale ruimtelijke ordening.

Ik ben van mening dat afwezigheid van buitenspeelruimte niet de reden zou mogen zijn voor kinderen om niet buiten te spelen. Vanuit de tijdloze waarde die buitenspelen vertegenwoordigt nodig ik u uit om bij te dragen aan de fysieke randvoorwaarden voor kinderen om buiten te kunnen spelen.

Ik ben mij er overigens van bewust dat we er met het beschikbaar zijn van de ruimte om te spelen nog niet zijn. Andere factoren die een rol spelen vragen eveneens om aandacht. Zaken als sociale veiligheid, verkeersveiligheid, milieukwaliteit, beeldschermvermaak, overlast en sociale (in)tolerantie voor buitenspeelruimte. Voor de integrale aanpak van kansen en knelpunten voor de jeugd wijs ik u op 'Operatie Jong' van het Ministerie van VWS.

Verzoek aan gemeenten

Ik verzoek gemeenten in de ruimtelijke planvorming voldoende ruimte te bestemmen als formele buitenspeelruimte.

Als richtgetal geef ik u mee dat de deskundigen op dit terrein uitgaan van 3% van de voor wonen bestemde gebieden. Het rijk rekent erop dat gemeenten bij de opzet van nieuwe uitleglocaties dit richtgetal van 3% hanteren. In bestaande situaties nodig ik u uit om zo mogelijk naar dit percentage toe te groeien als hieraan nu niet wordt voldaan.

Stoepen en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen bijvoorbeeld kunnen hierin wel worden meegeteld, mits deze hiervoor geschikt zijn en de omschrijving in het bestemmingsplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren.

Ik verzoek gemeenten daarbij tevens aandacht te besteden aan de kwaliteit en bereikbaarheid van de buitenspeelruimte.

Facilitering door het rijk / operatie Jong

In het kader van het interdepartementale samenwerkingsverband "operatie Jong" is VROM trekker van het thema "Jeugd en fysieke ruimte". Momenteel wordt een aantal activiteiten ondernomen dat moet leiden tot meer en betere ruimte voor jongeren in de openbare ruimte met als doel de leefkwaliteit in steden te verbeteren. Ik neem ze in deze brief op omdat dit als inspiratie of hulpbron kan dienen voor gemeenten die met buitenspeelruimte aan de slag gaan.

1. Verkiezing kindvriendelijke gemeenten: VROM heeft met het netwerk Child Friendly Cities (een initiatief van de VNG en Jantje Beton) deze zomer een verkiezing uitgeschreven waarbij gemeenten kindvriendelijke projecten in de openbare ruimten konden indienen. Uit de 70 projecten die zijn ingezonden heeft een jeugdjury inmiddels 5 gemeenten bekroond. Voor meer informatie over de verkiezing verwijs ik u naar de website www.kindvriendelijkesteden.nl of www.childfriendlycities.nl.
2. Publicatie kindvriendelijke initiatieven: om meer bekendheid te geven aan kindvriendelijke initiatieven in de openbare ruimte zal in het voorjaar 2006 een publicatie worden uitgebracht met goede voorbeelden. Hierin zullen de bekroonde projecten uit eerdergenoemde verkiezing worden opgenomen maar ook andere goede voorbeelden die zijn ingezonden evenals projecten uit het Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing (IPSV) van VROM en de tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport (BOS) van het ministerie van VWS om gemeenten te inspireren bij hun ontwikkeling van lokaal speelruimtebeleid. Zie voor nadere aankondigingen ook bovenvermelde websites.
3. Handboek speelruimtebeleid: eveneens in samenwerking met het netwerk Child Friendly Cities wordt gewerkt aan een handboek speelruimtebeleid. Dit handboek komt medio 2006 uit en is bedoeld voor gemeenteambtenaren ruimtelijke ordening en jeugdbeleid. Het handboek dient als instrument om gemeenten te ondersteunen bij de ontwikkeling van een integraal speelruimtebeleid. Daarbij zal ook worden ingegaan op de normeringdiscussie. Zie voor nadere aankondigingen ook bovenvermelde websites.
4. Bijeenkomsten openbare ruimte: In 2006 zullen in het kader van het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV) bijeenkomsten worden georganiseerd ten aanzien van "Openbare ruimte". Hierin komen verschillende aspecten van de openbare ruimte aan de orde, waaronder specifieke aandacht voor jongeren.

5. Themabrochure IPSV: Recentelijk is een deel van de reeks van de themabrochures uitgebracht die VROM in het kader van het IPSV publiceert en deze richt zich op sport als kwaliteit van de stedelijke vernieuwing. ('Actieve parken, sociaal cement', VROM september 2005. te bestellen via postbus 51 en www.vrom.nl/ipsv)

Meer informatie

Ik vertrouw erop dat u aan de slag gaat met het beschikbaar krijgen en houden van voldoende en kwalitatief goede speelruimte. In aanvulling op bovenstaande aangrijpingspunten, kunt u voor nadere inspiratie, informatie, steun of adviezen terecht bij onderstaande organisaties. Voor vragen over het nationale ruimtelijke beleid kunt u terecht bij www.ruimteforum.vrom.nl

Netwerk Child Friendly Cities
p/a postbus 30435
2500 GK Den Haag
www.kindvriendelijkesteden.nl
www.childfriendlycities.nl

VNG, Vereniging Nederlandse Gemeenten
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
www.vng.nl

Jantje Beton
Postbus 85233
3508 AE Utrecht
www.jantjebeton.nl

NUSO, Landelijke Organisatie voor Speeltuinwerk en jeugdrecreatie
Koningslaan 101
3583 GS Utrecht
www.nuso.nl

BNSP, Beroepsvereniging van Nederlandse Stedenbouwkundige en Planologen
Beurs van Berlage (werkgroep Kind In De Stad / KIDS)
Oudebrugsteeg 11-2
1012 JN Amsterdam
www.bnsp.nl

3VO, Verenigde Verkeers Veiligheids Organisatie
Postbus 423
1270 AK Huizen
www.3vo.nl

Hoogachtend,
de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Sybilla M. Dekker